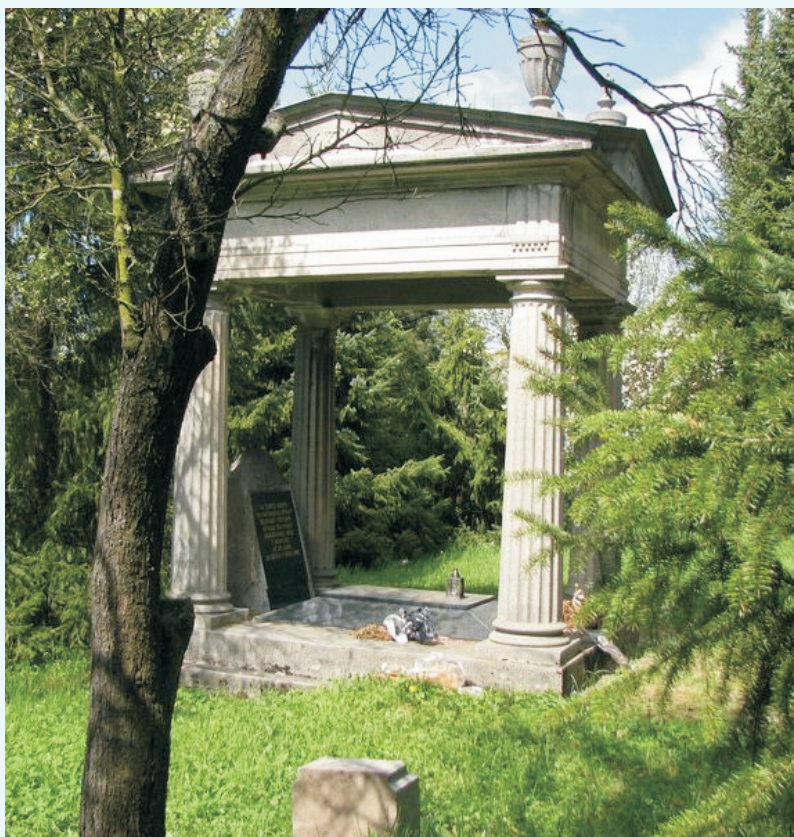

BRATSTVO CHEVRAH KADIŠA

Dnes len s ťažkosťou vieme zrekonštruovať židovskú kultúru a spôsob ich života. Na Slovensku tvorili Židia komunitu, v ktorej si uchovávali svoje tradičné spôsoby života a svoju kultúru. Najväčšia židovská komunita hornej Nitry žila v Prievidzi (1851 – 1949). Po holokauste preživší z komunity prebrali spôsob života a myslenia majority. Spúšťačmi procesov bol holokaust, ateistická ideológia a politické dianie vo februári v roku 1948. Po komunistickom prevrate v ČSR Židia opäť prišli o svoje majetky. Väčšina prievidzských Židov sa rozhodla opustiť Slovensko, postupne sa znižovala komunita a v roku 1949 zanikla Židovská náboženská obec v Prievidzi.

Synagógy, školy a cintoríny nám čiastočne prezrádzajú kultúrne a spoločenské prejavy Židov. U nás sa zachoval len židovský cintorín, ktorý bol prvou verejnou ustanovizňou (založený v roku 1853 na východnom okraji pod Banskou). O pohrebné obrady sa staral spolok Chevrah kadiša do roku 1941. Jeho posledným predsedom bol Félix Rosenthal. Členom bratstva sa mohol stať iba morálne bezúhonný človek. Pozostalým poskytovali útechu, snažili sa zbaviť ich starostí s vybavovaním pohrebných záležitostí a jedincom v núdzi poskytovali pomoc. Pred smrťou chorého pravidelne navštevovali, modlili sa za neho a zisťovali jeho potreby. Keď už sa blížila smrť, neopúšťali ho bdeli pri ňom a po smrti zapálili pri jeho hlave sviece. Iní členovia robili nevyhnutné prípravy na pohreb. Ich pomoc bola bezplatná.

Židovský cintorín v Prievidzi, Hrobka rodiny Heumannovcov

Po vojne bol cintorín upravený. Pochovávalo sa do 70. rokov 20. storočia. Zrušený bol v roku 1985. Na Slovensku je takmer sedemsto židovských cintorínov. Mnohé sa premenili na skládky odpadu alebo sa využívajú na iné účely. V Prievidzi je cintorín pietnym miestom. Dodnes tam stojí modlitebňa a byt správcu. Na dome smútku sa zachoval neporušený hebrejský nápis.

OTÁZKA: KEDY ZANIKOL SPOLOK CHEVRAH KADIŠA?

Spracovala Mgr. Martina Máliková, Hornonitrianske múzeum v Prievidzi